

Miljødirektoratet

post@miljdir.no

Direktoratet for Byggkvalitet (DIBK)

post@dibk.no

Oslo, 1. juni 2018

Høringsuttalelse til forslag nytt kapittel i avfallsforskriften om betong- og teglavfall, samt byggt teknisk forskrift § 9-7.

Vi viser til Miljødirektoratets høring av nytt kapittel i avfallsforskriften om betongavfall, samt Direktoratet for byggkvalitets forslag til ny § 9-7 i byggt teknisk forskrift. Dette brevet omfatter høringskommentarer fra Norsk Gjenvinning Norge på vegne datterselskapene Norsk Gjenvinning m³ AS og R3 Entreprenør AS.

§-1: Formål og intensjon - god intensjon på feil grunnlag?

Norsk Gjenvinning (NG) er enig i at det er behov for tydeligere regler mht. nyttiggjøring av betong- og teglavfall. Regelverkets formål med sikre at en enda større andel av betong blir nyttiggjort og gjenbrukt er i tråd med NGs visjon om at avfall er løsningen på fremtidens ressursproblem, og vår satsning på gjenbruk og sirkulær økonomi. Men vi mener samtidig at ny aktivitet skal reguleres med samme krav til mottak- og dokumentkontroll og sporbarhet som andre anlegg som tar imot betong til gjenbruk.

Mange vil nok påstå at dersom kravene til nyttiggjøring av avfall blir for strenge, så vil mengdene av betong- og tegl til deponi øke. Det vil da være vanskelig å nå EUs målsetning om 70 % gjenbruk av bygg- og anleggsavfall innen 2020 vil noen påstå. Vi mener denne argumentasjonen mangler flere viktige aspekter som vi vil belyse i dette brevet.

Deponi og gjenbruk er nødvendigvis ingen motsetning slik enkelte aktører argumenterer for. Hensikten med kategori 3 inerte deponier, er å ha mottak med lav miljø- og utlekkingsrisiko, som betong-, jord- og teglavfall. Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Østfold kan helt sikkert bekrefte ovenfor Miljødirektoratet at antall inerte deponier på Østlandet har steget kraftig de siste årene, og at samtlige aktører bruker deponiene til å fylle opp et område, om det er til ny fylkesveg, støyvoll, golfbane eller annet nyttig formål.

Vi registrerer at det etableres flere industrielle anlegg både på Østlandet, men også andre steder i landet, med tillatelser (miljøparker/ jord og betong vaskeanlegg) for gjenbruk av jord-, tegl- og betongmasser. Fordelen med denne utviklingen er at den både ivaretar ønske om høyere gjenbruksgrad, samtidig som anleggene innehar tillatelse. Det ivaretar behovet for høy kvalitet på mottak- og driftskontroll, samt sporbarhet. Dette er en positiv utvikling.

Tidligere var det de ordinære deponiene som i hovedsak dominerte deponibransjen med mottak av blandet avfall deriblant husholdningsavfall. I dag tar de i hovedsak kun imot jord og betongavfall. I tillegg har det de siste årene vært et taktskifte hvor en større andel av betongen går til nyetablerte *gjenbruksdeponier*, tilhørende kategori 3 inerte deponier.

Asak Massemottak i Sørumsnes utenfor Oslo er et slikt gjenbruksdeponi hvor masser går til nyttig formål. Massene benyttes til å legge om og etablere en ny fylkesveg for Sørumsnes kommune med gang- og sykkelvei, og bruke betong som fundament til den nye vegen. De siste to årene er det tatt imot i underkant av 100 000 tonn med betong årlig for å bygge denne vegen.

Ut fra de tall som Statistisk Sentralbyrå viser til, kan vi ikke se at de tonn som er rapportert mottatt ved dette anlegget, er rapportert videre til SSB som gjenbruk. Det er oppgitt 529 000 tonn i avfallsregnskapet til Statistisk Sentralbyrå. Ifølge egenkontrollrapporter fra to gjenbruksdeponier i 2016 alene er mottatt gjenbruksbetong 206 000 tonn. Så økningen til gjenbruk er betraktelig og andelen til tradisjonelle deponi er på veg ned. Andelen til deponi er betydelig overrapportert og andelen til gjenbruk er betydelig underrapportert. Det vil si at **gjenbruket av betong er langt høyere i dag, og vil være fremover enn det myndighetene har tatt høyde for.**

Nyttiggjøringsprosjekter som tar imot bygge- og riveavfall burde, slik vi ser det, ha samme krav til mottakskontroll, dokumentasjon og overvåking som andre anlegg med tillatelse, slik at man sikrer at avfallet som legges på områder for nyttiggjøring faktisk er innenfor de rammer som miljømyndighetene foreslår i ny forskrift. Dersom miljømyndighetene tillater levering av betong uten samme dokumentasjonskontroll, vil det kunne føre til at forurensede betongmasser kommer på avveie. Dette vil vi komme tilbake til senere i dette brevet.

Det tradisjonelle synet om at deponier bidrar til forurensning er en myte. De fleste inerte deponier rapporterer ubetydelig sivevannsutslipp. Mottak for masser (deponier) er ikke et onde for samfunnet, men en miljømessig trygg håndteringsløsning for forurensede masser. Avfallsforskriftens § 9 stiller krav til gode rutiner for mottakskontroll med dokumentasjonskrav til kunden. Krav til kompetanse for å vurdere miljørapporter og analysedokumentasjon (forhåndsvurderinger), samt registrering av samtlige masser med vekt og visuell kontroll krever driftskontroll med gode internkontrollrutiner og sporbarhet.

Vi mener at myndighetene først og fremst må tilrettelegge for etablering av flere gjenbruksprosjekter med tillatelse, uavhengig om det resirkuleres jord og/eller betong på et industrielt anlegg, gjenbrukes på en anleggs plass, eller nyttiggjøres i et gjenbruksdeponi.

Kapittel § x-6: Dokumentasjonskrav og kontroll – hvem skal gjøre hva?

Det vil være store økonomiske gevinster ved å blande rene og forurenset betong, og bevisst feilregistrere forurensningsgrad og volum i avfallsplanene. Skal man sikre at aktørene faktisk etterlever regelverket mener vi at det må etableres et **kontrollregime, som gjennomgår håndteringsmetode og volum**. Slik utkast til forskrift foreligger hos begge myndigheter, er dette ikke tilfelle. Det er sterkt bekymringsfullt, og vil føre til økt miljørisiko.

I utkast til forskrift innledes med «*Den som bruker betong.*». Det foreslås en tydeliggjøring av ansvarsforholdet. Det er nemlig flere parter i slike prosjekter, og det må stå eksplisitt om det er

tiltakshaver, grunneier eller entreprenørselskapet som har vunnet rivekontrakten, som er juridisk ansvarlig å etterleve dokumentasjonskravene i forskriften.

Slik Plan og bygningslovens TEK 17 er utformet er det *ansvarlig søker* som har det juridiske ansvaret. Ikke hvem som helst kan være ansvarlig søker. Det stilles krav til kompetanse og erfaring, og dokumentasjon. Regelverket for ansvarlig søker er heller ikke like strengt som tidligere, grunnet DIBK sine opphevelser av tidligere stramt regelverk. Det er klart at de seriøse store aktørene ønsker at det kun er DIBK som godkjenner de ansvarlige firmaene, slik som tidligere, og ikke at kommunene kan godkjenne aktører fra prosjekt til sak, slik regelverket nylig er endret til. Disse lempingene har gjort at firmaer uten sentralgodkjenning kommet på banen. Dette øker risikoen for feilhåndtering og svindel og miljøkriminalitet. Vi ber DIBK revurdere sitt egen regelverk ift. uheldige konsekvenser av senere tids lempinger av regelverket.

Ut fra slik forslaget til forskrift nå er utformet kan det virke som om man tenker at ett stk riveprosjekt vil bidra inn i ett stk nyttiggjøringsprosjekt. I realiteten vil mange ulike riveprosjekter (og miljøsaneringsrapporter fra mange tiltakshavere) bidra med masse leveranser av betong til ett nyttiggjøringsprosjekt. De fleste riveprosjekter har både ren og uren betong. Det å lage en beskrivelse av byggeår og hvilket selskap som har utført miljøkartleggingen av bygget er ikke det som avdekker om betongen er håndtert riktig i riveprosessen. Det vil alltid være noe som blir håndtert som rent og noe som blir håndtert som urent og det er andelen av disse som er nøkkelen og som må kontrolleres.

Det at noen kontrollerer volum av fraksjoner *før og etter* riveprosjektet, samt stiller krav til *hvordan* massene er håndtert under og etter riving, er meget viktige forutsetninger for kontroll og sporbarhet. *Slik det legges opp til nå er hele massehåndteringen tillitsbasert og svindel vanskelig å spore.* Man må spørre seg om rive- og transportbransjen er denne tilliten verdig som fritt skal håndtere disse massene uten krav i begge lovverk (som sikrer volum-, metode- og håndteringskontroll), når det er store økonomiske gevinster ved å unngå korrekt håndtering av masser.

Ettersom det ikke er lagt opp til tilstrekkelig sporbarhet på *volum* av ren og uren betong, vil det være vanskelig å kunne estimere hvor mye volum man har mottatt fra de ulike prosjektene og hva som faktisk er levert lovlig. Dersom regelverket ikke strammes inn i forbindelse med ny forskrift, vil det legges til ytterligere til rette for at useriøse aktører kan la massene gå til prosjekter uten vekt og volumkontroll. De kan da tilpasse volumandelene i avfallsplanen akkurat som de har lyst uten at det er laget et system som gjør at denne aktiviteten blir oppdaget.

Franzefoss er en av de store aktørene som også ser dette. De har blant annet uttalt følgende: «– Franzefoss er veldig for økt grad av gjenbruk for å sikre at råstoffuttak ikke tømmes, men store deler av overskuddsmassene som selges i det åpne markedet i dag er udokumenterte. Det kan både være ulovlig og skadelig for samfunnet, sier Gaute Markussen, Plan og Eiendomssjef.» (Samferdselinfra.no)

Det er viktig å påpeke at det er flere titalls millioner kroner å tjene på å avhende forurenset betong som ren betong, og at det er klart konkurransehemmende for de seriøse aktørene innenfor rivningsbransjen, at de useriøse ikke blir kontrollert og tatt. Det finnes mange konkrete og dokumenterbare eksempler hvor useriøse aktører har vunnet prosjekter med priser som er under nedstrømskostnaden for lovlig avhending av betong.

Slik som markedet er nå vil dette i stor grad være den samme aktøren som er ansvarlig for «saneringsmetode» av forurenset betong i riveprosjektet og leveranseløsning for betongen. Dersom det ikke stilles krav til denne bransjen på ettersyn og kontroll vil risikoen for at forurenset betong blir levert prosjekter som ikke har tillatelse til dette. Ettersom det ikke er noen som kjenner eksakt volum, det mangler vekt og veieseddel, og mottakskontroll, vil det være risiko for at fugemasser, murpuss og malingsflak blir transportert med øvrig avfall til ulike veg og samferdselsprosjekter. Dersom volumene av forurenset betong i avfallsplanen er kraftig redusert etter at riveprosjektet er avsluttet bør varsellampene lyse hos myndighetene. Men dette er det ikke noe regelverk som sikrer blir gjort.

Avfallsplanen beskriver antatt volum av ren betong og antatt volum av forurenset betong. Den måtte tidligere sendes inn til kommunen før igangsetting(IG)-tillatelse til riving ble gitt. DIBK har nylig fjernet kravet om at tiltakshavere/ansvarlig søker skal sende disse avfallsplanene inn. Når de nå kun stiller krav til at de skal være tilgjengelige ved tilsyn, som ofte er varslet, er det rom for å korrigere tallene igjen. Ettersom innsendelse til kommunen FØR rivingen startet sikret en større grad av etterlevelse og sporbarhet, så har fjerning av denne praksisen vært et skritt i feil retning. De seriøse riveaktørene har fått mulighet til å bli så kreative de ønsker for å sikre økonomisk vekst, uten at det blir kontrollert og oppdaget.

Det er **uklarheter i gjeldende regelverk hva som menes med «sanering»** av betong. De seriøse aktørene oppfatter regelverket til at sanering betyr mekanisk fjerning av overflatelag før riving av bygg. Men det er imidlertid flere aktører som benytter manglende tydeliggjøring til å tolke regelverket på sin egen kreative måte, og knuser ned betongen **med** malingen på. Litt av finstoffet som da ligger igjen, blir levert mottak som restfraksjon av «sanert betong», og den sanerte betongen rapporteres som «ren og sanert». DA kan det virke som at betongen er sanert, når et gitt volum (derav for lavt) er levert et godkjent mottak. Ettersom det er såpass utbredt med kreative saneringsmetoder, er tydelig definisjon av hva som er akseptabel saneringsmetode i forskriftene nødvendig.

Det er klart at etterlevelse av regelverk henger sammen med rutinene og systemene for kontroll og ettersyn. Vi mener at begge forskrifter må strammes inn. Kontroll og dokumentasjonskrav er nødvendig i flere ledd av verdikjeden, både under riving og ved mottak, for å tette, det vi oppfatter som store hull i regelverket til både Miljødirektoratet og DIBK.

Kontroll av betong kan kontrolleres på to måter, av kommunen selv eller uavhengig tredjepart. Ved at kommunen som tilsynsmyndighet, både ift PBL og miljø, kontrollere at volum oppgitt *før* riving stemmer med volum oppgitt *etter* riving vil være ressurskrevende. Det er trolig derfor DIBK har fjernet dette kravet i forskriften.

Vi mener følgende dokumentasjon må utarbeides og gjennomgås av en uavhengig tredjepart:

- 1. Avfallsplan må sendes inn av tiltakshaver/ansvarlig søker til kommunen før igangsettingstillatelse til riving utstedes**
- 2. Tiltakshaver/ansvarlig søker må utarbeide en sluttrapport som er godkjent av uavhengig tredjepart før ferdigattest utstedes**
- 3. Sluttrapporten bør beskrive**
 - **hvordan riveprosessen er utført**
 - **hvilken metode man har benyttet for sanering av evt. maling**

- **hvordan betongen er håndtert både ren og uren**
- **begrunne store avvik når andelen forurenset betong i avfallsplan har blitt kraftig redusert og blitt «ren»**

En stor del av løsningen ligger i å sikre at en **uavhengig tredjepart kontrollerer dokumentasjonen**. Det betyr at denne uavhengige kompetente parten kontrollerer at dokumentasjon utarbeidet før riving faktisk stemmer med den dokumentasjonen som er utarbeidet etter prosjektet er avsluttet. En slik tredjepart som med fordel er sertifisert, vil kunne ivareta kommunens behov for kontroll på alle prosjekter uten at kommunen trenger å bruke vesentlige ressurser på dette selv. Videre vil kostnaden ligge hos tiltakshaver for riveprosjektet, hvor denne kostnaden vil antas å være en meget liten andel av det fulle kostnadsbildet et bygge/riveprosjekt har. Vi ber DIBK stille krav om en slik kontroll og en slik dokumentasjon da dette vil kunne sikre større kontroll på massehåndteringen fra riveprosjekter enn det er i dag. Slik tredjepartsverifisering er allerede etablert i Plan- og bygningsloven og i flere andre regelverk, og burde også legges inn i som et ledd i alle riveprosjekter, for å sikre miljøforsvarlig håndtering og minst mulig miljøkriminalitet.

Når ansvarlig søker må begrunne hvorfor et forurenset bygg med stort volum med forurenset betong (dokumentert i miljøsaneringsrapport og opprinnelig avfallsplan) faktisk kun har generert ett lite volum *etter* riving, så vil dette systemet foreslått over avdekke avviket og kreve en begrunnelse. På den måten vil dette systemet være effektivt og forebyggende. Det vil forebygge langt mer rettfærdige anbudskonkurranser og sikre større økonomisk bæreevne til de seriøse aktørene som forsøker å etterleve regelverket.

Vi vil også stille spørsmål til om delegering av myndighet for håndtering av betong i forurensingsforskriften er nødvendig når kommunen allerede har myndighet til korrekt miljøregulering av betong gjennom i TEK 17 (PBL) i dag. Men en tydeliggjøring er kanskje nødvendig.

§ x-3: Krav om fjerning og destruksjon av PCB-holdige malingslag, etc.

Det er tankevekkende og urovekkende at myndighetene i begrunnelsesbrevet sitt oppgir at deponier bidrar til mer forurensning enn nyttiggjøringsprosjekter, og at tilføring til deponier bidrar til mer spredning av PCB. Dette er naturligvis galt, det er det motsatte som er tilfelle. Så lenge kravene til konstruksjon av bunnlag og topplag, sigevannskontroll og dokumentasjon i deponiene følger avfallsforskriftens § 9s vilkår, vil de samme massene være langt tryggere og utgjøre en langt mindre forurensning/spredningsrisiko enn ved nyttiggjøringsprosjekter. Det må også myndighetene være tydelig på.

Miljødirektoratet foreslår at før byggverk eller del av et byggverk rives skal evt. malingslag, fuger, avrettingsmasser, m.v. der den høyeste konsentrasjonen av sum PCB₇ er lik eller høyere enn 50 mg/kg fjernes. Vi antar at det er det skal være saneringsgrensen. Farlig avfallsgrensen for PCB₇ nemlig 5 ganger så høy. Det oppgis i utkastet at Miljødirektoratet kan gjøre unntak fra regelen. Vi er usikre hva en unntaket skal være, en aksept for å kunne sende til godkjent deponi uten å ha skilt av malingslaget fra betongen, eller er det til nyttiggjøring som menes?

Ettersom deponier kan ta imot denne type PCB-forurenset betong bør Miljødirektoratet vektlegge isolering fra kretsløpet og trygt miljø i godkjente deponier, fremfor ambisjoner om økt gjenbruk av betong.

Vi forstår dagens regelverk slik at godkjente ordinære deponier med tillatelse til å ta imot farlig avfall betong kan håndtere all betong som er vesentlig forurenset av PCB, også betong med PCB over saneringsgrensen.

Miljødirektoratet sier at man ikke skal vurdere malingslaget isolert, men anse påført maling på betongen som ett produkt i stedet for to for mange forurensningsforbindelser. Denne kontroversielle tolkningen har skapt bølger i miljørådgivningsbransjen og i deler av rivebransjen. I utkast til forskrift er det representative prøver av betongkjerne som skal angi forurensningsgraden i betongen. Dette er ikke i tråd med etablert praksis av hvordan man har vurdert forurensningsgraden av betong. Tidligere ble malings forurensningsgrad vurdert separat, ikke bare for de tre tungmetallene Miljødirektoratet mener skal vurderes, men alle metaller og stoffer som man oppdager i høye konsentrasjoner. Det har vært en utbredt praksis at maling over grensen for farlig avfall skulle saneres. Slik det legges opp nå gjelder dette ikke sink, krom og kopper lengre, ei heller PCB hvor saneringsgrensen er 10 x farlig avfallsgrensen. For krom, kopper og sink mener Miljødirektoratet at nivåene av maling ikke er vesentlig, kun gjennomsnittskonsentrasjonen i hele betonglagets tykkelse.

Sink er et eksempel på en miljøgift som kan forekommer i ekstreme konsentrasjoner i maling på betong. Dersom man beregner seg tilbake fra gjennomsnitt i betong, til konsentrasjon i maling, kan man ha farlig avfallsnivåer av sink i maling, og likevel få en «ren» betongvare, ut fra den nye beregningsmetode Miljødirektoratet har kommet frem til. Det vil si at maling med farlig avfalls nivåer av sink kan aksepteres til nyttiggjøringsprosjekter uten tillatelse. Slik forskriften er utformet nå vil man tillate gjenbruk av betong med høye forurensningsnivåer, også over farlig avfallsgrensen, så lenge betongen er tykk nok. Det er skremmende hvor langt man ønsker å gå på miljøets bekostning for å nå EUs mål om gjenbruk.

Enkelte påpeker at det ser ut som det har blitt en godkjent fortykning fra myndighetenes side, for å friskmelde forurenset betong for resirkulering/gjenbruk. Med det som bakteppe er ikke konsentrasjonsgrensene strenge, da ren betong ikke egentlig er ren, slik det er lagt opp til nå.

Vi stiller spørsmål til hvorfor det ikke settes grenser for *alle* relevante tungmetaller, uavhengig om de er prioriterte eller ikke. Forurenset jord har grenser for de fleste tungmetaller (f.eks kopper, krom og sink) som kan bidra med forurensning, og vi forstår ikke hvordan man kan bestemme at man skal utelukke noen miljøgifter i bakken bare fordi det er betong og ikke jord. Nedknust betong kan lekke ut finstoff det også. Det er for oss vanskelig å forstå hvorfor man skal forskjellsbehandle ulike typer masser som legges ned i grunnen når det gjelder akseptgrenser. Helhetlig og *konsekvent* regelverk etterspørres.

I dag er det enkelte aktører som sanerer betong- og teglavfall med fraksjoner (maling, murpuss, m.v.) som inneholder over 50 mg/kg av sum PCB₇, mens andre forholder seg til 10 mg/kg for PCB₇ som er farlig avfallsgrensen i ht. POP-forordningen. Vår forståelse er at gjeldende regelverk åpner opp for betong- og teglavfall kan leveres direkte til deponi, uten at malingslag, fuger, m.v. med innhold av PCB fjernes på forhånd. Vi mener at med det regelverk som foreligger nå, så kan ordinære deponier med tillatelse til å ta imot farlig avfall, ta imot forurenset betong, både under og over farlig avfallsgrensen på 10 mg/kg PCB₇. Men det er uklart om maling med konsentrasjoner over 50 mg/kg PCB₇ må skilles fra betong, kan leveres i sin helhet til deponi eller må saneres og leveres til destruksjon.

Det er nemlig uklart hva som menes med destruksjon. Dersom myndighetene mener at det eksplisitt må gå til forbrenning, så må man være tydelig på det. Dersom den egentlige intensjonen er å fjerne

miljøgiftene fra kretsløpet ved å levere til deponi som isolerer dette, så bør dette tillates. Vi mener levering til ordinære deponier med tillatelse til å ta imot farlig avfallsbetong er en forsvarlig og bærekraftig løsning.

§ x-4: Krav ved bruk av betong og tegl fra riveprosjekter

Dersom man, til tross for at økt etablering av gjenbruksdeponier og gjenbruksanlegg med tillatelse (Miljøparker), ønsker å legge til rette for nyttiggjøringsprosjekter *uten* tillatelse bør man i det minste stille følgende krav til tiltakshaver (ansvarlig søker) for nyttiggjøringsprosjektet:

- dokumentert volumbehov av uavhengig måleinstans
- sikre internkontrollrutiner som beskriver hvordan man sikrer volum og forurensningsgrad
- rutiner som beskriver hvordan man sikrer at kun masser som tilfredsstillende ny betongforskrift faktisk mottas
- krav om tilstrekkelig tett toppdekke
- kontrollert avrenning til målepunkt

Det er klart at 0,5 meter med jordmasse over betongmassene beskrevet i høringsutkastet *ikke* sikrer at nedbørsavrenning og dermed sigevannsdannelse. Kontrollert avrenning til målepunkt burde også være et krav, slik at avrenningen kan kontrolleres om man skulle ønske det i ettertid.

Konsekvensene for brudd på vilkår bør svi såpass mye at tiltakshaver ikke ønsker å gjenta handlingen. Det må være reprimander som å

- mister mulighet til å gjøre tilsvarende prosjekter x antall år
- gi en bot som er vesentlig *større* enn fortjenesten for mottak av denne type masse

Ved å redusere andelen betongavfall til disse gjenbruksanleggene ved å øke andelen aktører UTEN tillatelse, vil det øke risikoen for at masser kommer på avveie med økt miljørisiko, redusert mulighet for isolering/destruksjon av miljøgifter og økt økonomisk kriminalitet.

I § x-4 punkt a) står det følgende: «*aktør med miljøteknisk kompetanse*». TEK 17 stiller krav til at selskaper som driver miljøkartlegging av bygg skal ha sentral godkjenning og erklære *ansvarsrett* til prosjektering av en miljøsaneringsbeskrivelse, og da bære tittelen «*ansvarlige prosjekterende*». Det er et omfattende dokumentasjonskrav til erfaring og utdanning som må sendes inn til Direktoratet fra Byggkvalitet avd. i Gjøvik, for å bli godkjent til å utarbeide miljøsaneringsbeskrivelse av bygg. Vi mener at Miljødirektoratet må tilpasse forskriftsteksten til eksisterende kompetansekrav i TEK 17.

§ x-7: Tilsyn og kontroll

Miljødirektoratet foreslår at kommunen eller den Miljødirektoratet bemyndiger skal føre tilsyn med forskriftskravene. I dag har allerede kommunen myndighet til å føre tilsyn på dette området. De gir rivetillatelse og har tidligere gjennomgått miljøsaneringsrapporter og avfallsplaner for å utstede igangsettelsestillatelse for riving av bygninger og konstruksjoner. Tilsyn bør være en ekstra virkemiddel og ikke hovedtiltak for å sikre kontroll og sporbarhet. Som vi har argumentert for tidligere i dette brevet, mener vi at det bør stilles krav til en uavhengig tredjepartskontroll som kontrollerer sluttrapport med avfallsplan og miljøsaneringsrapporter. Det er et slikt regime, som allerede eksisterer i store deler av

industrien og byggebransjen som også bør etableres her. Det er den beste løsningen for å sikre likebehandling og rettferdighet for alle aktører i bransjen, forutsigbarhet og miljøforsvarlig håndtering av betong.

Vi har også forstått det slik at de store riveentreprenørfirmaene i Norge (AF Decom, Veidekke og Norsk Gjenvinning/R3 Entreprenør) alle enige om at masser på avveie er en stor utfordring for rivebransjen i dag, og at det er en utbredt praksis hos mange useriøse rive-entreprenørselskaper.

Oppsummering

Vi mener at kontrollerte lovlige gjenbruksanlegg- og prosjekter, inkludert inerte gjenbruksdeponier med vekt og mottakskontroll, er svaret på samfunnets behov for økt gjenbruk av betong. Myndighetene må først og fremst tilrettelegge for etablering av flere gjenbruksprosjekter med tillatelse, uavhengig om det resirkuleres betong, gjenbrukes på en anleggsplass, eller nyttiggjøres i et gjenbruksdeponi. Det er langt mer bærekraftig og ansvarlig å gjenbruke betong på til anlegg, med volum- og dokumentasjonskrav etter § 9 eller tilsvarende, enn til prosjekter som ikke har samme strenge krav til dokumentasjon- og driftskontroll.

Slik det legges opp til nå er hele massehåndteringen tillitsbasert, og svindel vanskelig å oppdage. Regelverket må få på plass nødvendig 3. partskontroll og et sporbarhetssystem som ikke bare forebygger miljøkriminalitet, men også kan avdekke den.

Kravene til innsending av avfallsplan med miljøsaneringsbeskrivelse bør strammes inn igjen, slik at det sammen med en ny sluttrapport med beskrivelse av metode for sanering forplikter å avhende massene korrekt. Da vil man i større grad sikre at massene sorteres på byggeplass på lovlig måte vil gi en større grad av etterlevelse av regelverk. Vi mener rivebransjen ikke er moden for å få såpass høy tillit til å sende masser til egne mottak, uten strengere krav til kontroll av innblanding, sanering og rivemetode av betong i riveprosjektet, og styrket mottakskontroll der massene skal nyttiggjøres. De økonomiske gevinster ved å omgå regelverket er så store og risikoen for å bli tatt så liten. I tillegg, dersom man blir tatt, er foreløpig strafferammen og andre konsekvenser for små.

Når man nå går bort fra avfallsregelverkets forutsigbare rammer for mottakskontroll for å øke gjenvinningsgraden av betongavfall, er dette et skritt tilbake for de industrielle aktørene som driver med gjenbruk av masser og for de som er i ferd med å etablere seg i gjenbruksmarkedet for jord og betong. Vi risikerer å få et forslag til myndighetsregulering som virker mot sin hensikt. Det er svært uheldig.

Vi er positive til gjenbruk av betong, og at gjenbruk av betongavfall er fremtidens løsning. Men vi etterlyser et langt strammere, helhetlig og konsekvent regelverk som fremstår som ansvarlig og som sikrer at useriøse aktører ikke benytter anledningen til å ta snarveier. Vi håper direktoratene tar våre utfordringer og forslag til løsninger alvorlig, og at vi kan få mulighet til å ta et møte for å utdype dette nærmere.

Med vennlig hilsen
Norsk Gjenvinning m³ AS

Randi Warland Kortegaard
NK/Utviklingssjef